

Literatuur

Pedagogiek | Universiteit Leiden

2026 - 2027

ULPE-2371-002 | €11,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur

Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

| Slim
Academy

Content editors gezocht!

Zoek jij een flexibele bijbaan die perfect aansluit op je studie én die je vanuit huis kunt doen?

Bij Slim Academy verdien je geld met iets wat je toch al doet: leren. Door het samenvatten en nakijken van je eigen lesstof herhaal je alles wat jij voor je tentamen moet weten terwijl je werkt!

Wat bieden wij:

- Een mooie vergoeding
- Een **flexibele bijbaan** waarbij je werkt wanneer het jou uitkomt
- Je werkt **vanuit huis**: Geen reistijd, gewoon lekker in je eigen omgeving
- Een mooie aanvulling op je CV
- **Gratis toegang** tot al ons studiemateriaal
- Een baan die perfect aansluit bij je studie

Als **Content Editor** draag je bij aan de kwaliteit van onze samenvattingen door ze te controleren op inhoud en ze up-to-date te maken.

Welkom bij Slim Academy!

Voor je ligt de **literatuursamenvatting** van het vak **Leren en Cognitie**, dat je volgt in blok 1 van het tweede jaar van de bachelor Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit Leiden. In dit vak leer je hoe cognitieve en motivationele processen het leren beïnvloeden. We behandelen theorieën over cognitieve ontwikkeling en staan stil bij vragen die pedagogen helpen het leren en gedrag van kinderen beter te begrijpen.

Met Slim Academy willen we jou helpen slimmer te studeren. Dat doen we door de kern van de leerstof helder samen te vatten, complexe onderwerpen te versimpelen en je de juiste hulpmiddelen te geven om actief te oefenen. Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor dit vak zijn de onderstaande producten beschikbaar.

Product	Inhoud	Content	Versies
Samenvatting Literatuur	De belangrijkste begrippen en theorieën met een heldere uitleg die is voorzien van voorbeelden over alle opgegeven tentamenstof.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Samenvatting Hoorcolleges	Een overzicht van de belangrijkste punten die tijdens de hoorcolleges zijn behandeld, zodat je niets mist van de stof die aan bod is gekomen.	Week 1 t/m 7	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Interactief oefenen in de leeromgeving. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	• 7 sets; • 250+ vragen	✓ App
Flashcards	Kaarten die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	• 7 sets; • 150+ kaarten	✓ App

Contact

Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Feedback geven

Kan je ons vertellen wat er mis is met de geselecteerde tekst?

Verstuur feedback

Fout gevonden?

Geef het door en wij zorgen dat de samenvatting snel wordt bijgewerkt!

Hoe werkt het?

- Selecteer de tekst
- Klik op het vlaggetje
- Verstuur je feedback

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

Digitale en papieren updates

Aan het begin van het blok is nog niet alle vakinformatie beschikbaar, daarom vullen wij de samenvatting zo snel mogelijk aan zodra onze auteurs de nieuwe lesstof hebben ontvangen. Zo blijft de inhoud actueel, betrouwbaar en van hoge kwaliteit. Je hoeft dus niet te wachten tot het einde van het blok: vanaf **14 september 2026** is de volledige samenvatting **digitaal** beschikbaar in de app.

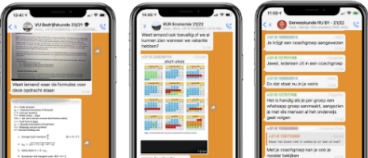
Later in het blok verzenden we de **papieren samenvatting**. Deze wordt op **13 oktober 2026** verstuurd en bevat **week 1 t/m 7**. In het onderstaande overzicht zie je welke stof is opgenomen.

De verplichte tentamenstof komt uit het boek van Ormrod, J. E. (2016). Human learning (7th edition). Pearson Education.

Stof	
Week 1	Introductie vak en introductie leerstrategieën
Week 2	Behaviorisme
Week 3	Social Cognitive Theory & Ontwikkelingsperspectieven
Week 4	Cognitivisme & Werkgeheugen
Week 5	Lange termijn geheugen
Week 6	Complexe leerprocessen
Week 7	Motivatie

JOIN DE WHATSAPP GROEP

- ✓ Chat met jouw mede-studenten
- ✓ Stel al jouw (studie)vragen aan onze studie-experts
- ✓ Krijg extra oefenvragen om jouw kennis te testen
- ✓ Krijg gratis voorbeeldsamenvattingen

We wensen je veel succes met studeren en het behalen van je tentamens!

Team Slim Academy

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy!	1
Digitale en papieren updates	2
Inhoudsopgave	3
Week 1: Introductie	4
Hoofdstuk 1: Introductie	4
Week 2: Behaviorisme	6
Hoofdstuk 3: Behaviorisme	6
Hoofdstuk 4: Applications of Behaviorist Principles	10
Week 3: Sociaal cognitieve theorie & ontwikkelingsperspectieven	13
Hoofdstuk 5: De sociaal cognitieve theorie	13
Hoofdstuk 10: Piagets cognitieve ontwikkelingstheorie	15
Hoofdstuk 11: Vygotsky's socio-culturele theorie	17
Week 4: Cognitivism en werkgeheugen	21
Hoofdstuk 6: Cognitivism	21
Hoofdstuk 7: De componenten van geheugen	24
Week 5: Langetermijngeheugen	28
Hoofdstuk 8: Geheugen	28
Hoofdstuk 9: Kennis	32
Week 6: Complexe leerprocessen	37
Hoofdstuk 12: Effectief leren	37
Hoofdstuk 13: Transfer, Problem Solving, and Critical Thinking	44
Week 7: Motivatie	50
Hoofdstuk 14: Motivatie en het effect hiervan	50
Hoofdstuk 15: Cognitieve factoren van motivatie	56

Week 1: Introductie

Introductie

Dit hoofdstuk komt overeen met de studiestof zoals deze is behandeld in hoofdstuk 1 van Ormrod.

Hoofdstuk 1: Introductie

Menselijk leren kent vele vormen. Sommige vormen zijn gemakkelijk waarneembaar, terwijl andere vormen meer verborgen zijn.

Het belang van leren

Het vermogen om een grote hoeveelheid kennis en een breed scala aan gedragingen te verwerven, geeft de mensheid een grotere mate van flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Alhoewel mensen veel verschillen van dieren, zijn er nog veel overeenkomsten tussen de manier van leren. Dieren zoals gorilla's, dolfijnen, olifanten en kraaien tonen opmerkelijk gedrag en planning. Toch zijn menselijke flexibiliteit en kennisoverdrachten ongeëvenaard. Menselijke hersenen, taal en cultuur zijn hier de reden voor. Deze geven ons een voordeel in kennisoverdracht.

Definitie van leren

Leren: Een langdurige verandering in mentale representaties of associaties als gevolg van ervaring. Dit houdt in:

- Leren is een langdurige verandering, niet een kortstondige toepassing van informatie;
- Leren omvat mentale representaties of associaties en heeft vermoedelijk zijn basis in de hersenen;
- Leren is het resultaat van ervaring.

Soorten leeronderzoek

Psychologen bestuderen leren via systematisch en objectief onderzoek. Ze onderscheiden:

- **Basic research:** Hierbij is er sprake van strakke controle, vaak in laboratoriumomstandigheden;
- **Applied research:** Hierbij is er sprake van realistische taken en contexten.

Data kunnen **kwantitatief** (metingen, cijfers) of **kwalitatief** (gedetailleerde prestaties) zijn. Beide vormen hebben bijgedragen aan ons begrip van leren.

Leerprincipes en leertheorieën

Principes van leren: Deze beschrijven factoren die leren beïnvloeden en hun effecten beïnvloeden.

Theorieën van leren: Deze leggen uit waarom bepaalde factoren leren beïnvloeden.

De evolutie van leertheorieën

- Eind 1800: Structuralisme en functionalisme, introspectie;
- Begin 1900: Gedrag wordt objectief bestudeerd. Hierbij ontstaat het behaviorisme;
- De jaren 40: De sociale leertheorie: leren door observatie. Deze theorie komt steeds meer op;
 - In Europa komen de theorieën van Piaget, Vygotsky en Gestalt op. Deze theorieën duiden op de cognitieve processen tijdens het leren.

Cognitivisme: Mentale processen en kennis staan centraal.

Sociale-culturele/contextuele theorieën: De rol van cultuur, sociale interacties en technologie tijdens het leren.

In deze tijd komt ook de **Neurologie/cognitieve neurowetenschap** op. Hierbij worden de hersenstructuren en functies bestudeerd. Deze theorieën hebben een grote bijdrage geleverd aan hoe wij tegenwoordig leren beschouwen.

Er zijn enkele voordelen en nadelen van theorieën. De voordelen zijn:

- Theorieën integreren resultaten van veel studies;
- Theorieën leiden tot nieuwe onderzoeksresultaten;
- Theorieën verklaren onderzoeksresultaten.

Toch zijn er ook enkele nadelen van theorieën:

- Geen enkele theorie verklaart alles. Om deze reden kan je een theorie nooit volledig voor waarheid aannemen;
- Theoretische voorkeur kan publicaties en interpretatie beïnvloeden. Om deze reden is het belangrijk om zo *open-minded* mogelijk de theorieën te benaderen.

Slim Samengevat!

- **Leren:** Een langdurige verandering in mentale representaties of associaties als gevolg van ervaring.
- **Basic research:** Hierbij is er sprake van strakke controle, vaak in laboratoriumomstandigheden.
- **Applied research:** Hierbij is er sprake van realistische taken en contexten.
- **Kwantitatief:** metingen, cijfers.
- **Kwalitatief:** gedetailleerde prestatie
- **Principes van leren:** Deze beschrijven factoren die leren beïnvloeden en hun effecten.
- **Theorieën van leren:** Deze leggen uit waarom bepaalde factoren leren beïnvloeden.
- **Cognitivism:** Mentale processen en kennis staan centraal
- **Sociale-culturele/contextuele theorieën:** De rol van cultuur, sociale interacties en technologie tijdens het leren.
- **Neurologie/cognitieve neurowetenschap:** Hierbij worden de hersenstructuren en functies bestudeerd.

Week 2: Behaviorisme

Introductie

Dit hoofdstuk komt overeen met de studiestof zoals deze is behandeld in hoofdstuk 3 en 4 van Ormrod.

Hoofdstuk 3: Behaviorisme

In het begin van de 20e eeuw bestudeerde psychologen zoals Ivan Pavlov en Edward Thorndike een meer objectieve benadering van het bestuderen van leren. Deze onderzoekers keken voornamelijk naar gedrag - iets wat ze gemakkelijk konden zien, objectief beschrijven en meten - en zo kwam de behavioristische stroming tot stand.

Behaviorisme heeft bepaalde basisveronderstellingen:

- De principes van leren zouden gelijk moeten gelden voor zowel mens als dier;
 - Deze aanname staat bekend als **equipotentialiteit**.
- Leerprocessen kunnen het meest objectief worden bestudeerd wanneer de focus ligt op stimuli en responsen;
 - Dit wordt ook wel **S-R psychologie** genoemd.
- Interne processen worden vaak uitgesloten of geminimaliseerd in theoretische verklaringen;
 - Ze beschrijven een organisme als een **black box**: Stimuli komt binnen → reacties komen eruit. Wat daarbinnen gebeurt, blijft een mysterie;
 - **S-O-R-theoretici**: Aanhangers van het behaviorisme die wel interne mentale processen meenemen om gedrag te begrijpen.
- Leren gaat gepaard met gedragsverandering;
 - **Tabula rasa**: Theorie dat mensen worden geboren als een onbeschreven blad, omdat elk organisme unieke ervaringen opdoet en op basis hiervan unieke gedragingen ontwikkelt.
- Leren is grotendeels het resultaat van gebeurtenissen in de omgeving;
- De meest bruikbare theorieën zijn vaak de meest eenvoudige.

Klassiek conditioneren

Ivan Pavlov: een fysioloog die een reeks experimenten uitvoerde met honden. Op basis hiervan is het klassiek conditioneren ontstaan.

Klassiek conditioneren: een manier van leren waarop gedragsverandering ontstaat op basis van ervaringen. Dit gaat aan de hand van de volgende stappen:

- Er wordt een **neutrale stimulus (NS)** opgesteld. Dit is een stimulus waarop het organisme niet merkbaar reageert;
 - Voor Pavlovs honden was dit de bel, voordat de hond hier een speeksel reactie op kreeg.
- De neutrale stimulus wordt net vóór een andere stimulus aangeboden—een stimulus die wél een reactie uitlokt. Deze tweede stimulus heet een **ongeconditioneerde stimulus (UCS)**, en de reactie daarop heet een **ongeconditioneerde respons (UCR)**, omdat het organisme er automatisch op reageert zonder dit eerst te hoeven leren;
 - Voor Pavlovs honden was het eten een ongeconditioneerde stimulus.
- Na herhaaldelijk te zijn gekoppeld aan de ongeconditioneerde stimulus, lokt de voorheen neutrale stimulus nu wél een reactie uit en is dus niet langer neutraal. De NS is veranderd in een **geconditioneerde stimulus (CS)**, waarop het organisme een **geconditioneerde respons (CR)** heeft geleerd te vertonen.
 - In Pavlovs experiment werd de bel, na meerdere koppelingen met vlees, een geconditioneerde stimulus die zelfstandig de geconditioneerde respons van speekselvorming opriep.